

Sygn. akt V CK 613/04

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Bronisław Czech (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku P. S.

przy uczestnictwie Syndyka masy upadłości Przedsiębiorstwa Inżynierii i Hydrotechniki "T.(...)" S.A. w W.

o wpis hipoteki przymusowej, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 11 października 2005 r., kasacji uczestnika postępowania od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 16 kwietnia 2004 r., sygn. akt II Ca (...),

uchyla zaskarżone postanowienie i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w W. w dniu 17 czerwca 2003 r. wpisał w dziale IV księgi wieczystej nr (...) prowadzonej dla nieruchomości, będącej działką gruntu w użytkowaniu wieczystym z budynkami stanowiącymi odrębny przedmiot własności, której użytkownikiem wieczystym i właścicielem budynków jest Przedsiębiorstwa Inżynierii i Hydrotechniki „T.(...)” S.A. z siedzibą w W., hipotekę „przymusową kaucyjną” do kwoty 159.056,35 zł na rzecz P. S., dla zabezpieczenia roszczenia na

podstawie postanowienia Sądu Okręgowego w C. z dnia 24 kwietnia 2003 r., sygn. akt VGC (...).

Od powyższego wpisu apelację wniósł uczestnik postępowania - Syndyk masy upadłości Przedsiębiorstwa Inżynierii i Hydrotechniki "T(...)" S.A. w W. zarzucając naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 29 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. - Prawo o postępowaniu układowym, przez wpisanie hipoteki na nieruchomości pozwanego po dniu otwarcia wobec niego postępowania układowego.

Sąd Okręgowy w W. postanowieniem zaskarżonym kasacją oddalił apelację, przytaczając następujące ustalenia i oceny prawne:

Postanowieniem z dnia 13 maja 2003 r., sygn. akt VI Ukł (...) Sąd Rejonowy w W. otworzył postępowanie układowe dla Przedsiębiorstwa Inżynierii i Hydrotechniki „T(...)” spółki akcyjnej w W. i wciągnął na listę wierzytelności wierzycieli z łączną kwotą 7.318.871 zł. Na liście tej brak jest wierzyciela P. S.. Postanowieniem tegoż Sądu z dnia 4 listopada 2003 r. zostało umorzone postępowanie układowe. Siedzibą uczestnika postępowania jest obecnie W. Sprawa z powództwa P. S. przeciwko uczestnikowi postępowania o zapłatę [V GC (...)] została wszczęta w Sądzie Okręgowym w C. w dniu 27 sierpnia 2002 r. Wyrok uwzględniający powództwo w całości zapadł 20 lutego 2003 r. Apelację uczestnik postępowania wniósł 14 kwietnia 2003 r.

Sąd Okręgowy powołał się na art. 29 § 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. - Prawo o postępowaniu układowym (które ma zastosowanie w niniejszej sprawie stosownie do art. 538 ust. 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze). Stwierdził, że po otwarciu postępowania układowego została wpisana przedmiotowa hipoteka „przymusowa kaucyjna”, ale jak wynika z akt postępowania układowego dotyczyła wierzytelności, która nie została ujęta na liście wierzycieli. Wprawdzie zgodnie z art. 67 cytowanego Prawa o postępowaniu układowym układ obowiązuje wszystkich wierzycieli, nie wyłączając tych, których wierzytelności podlegały wciągnięciu na listę, lecz nie były wciągnięte, a zatem układ wiąże każdego wierzyciela, którego wierzytelność istniała w momencie otwarcia postępowania układowego, jeżeli okaże się, iż wierzytelność ta posiada warunki, od których zależy wciągnięcie na listę wierzytelności, ale apelujący takich zarzutów jak i dowodów, iż wierzytelność zabezpieczona hipoteką takim

warunkom odpowiada, nie przedstawił, co zdaniem Sądu Okręgowego prowadzi do oddalenia apelacji.

Uczestnik postępowania w kasacji zarzucił naruszenie:

1. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów i nieustalenie, że wierzytelność wnioskodawcy, dla zabezpieczenia której wnioskodawca złożył wniosek o wpis do księgi wieczystej hipoteki „przymusowej kaucyjnej”, była wierzytelnością objętą postępowaniem układowym i że wierzytelność ta została wciągnięta na listę wierzytelności,

2. art. 382 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przez pominięcie części materiału dowodowego zebranego w postępowaniu i nieustalenie, że wierzytelność wnioskodawcy, dla zabezpieczenia której wnioskodawca złożył wniosek o wpis hipoteki „przymusowej kaucyjnej”, była wierzytelnością objętą postępowaniem układowym i że została wciągnięta na listę wierzytelności;

3. art. 29 § 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. - Prawo o postępowaniu układowym przez jego niezastosowanie i przyjęcie, że po wszczęciu postępowania układowego wnioskodawca mógł uzyskać wpis „hipoteki przymusowej kaucyjnej”,

4. art. 109 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece przez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, że po wszczęciu postępowania układowego wnioskodawca mógł uzyskać wpis hipoteki przymusowej dla zabezpieczenia swojej wierzytelności, mimo że wierzytelność ta była objęta postępowaniem układowym.”

Przytaczając wymienioną podstawę kasacyjną uczestnik postępowania wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania, ewentualnie - o zmianę tego postanowienia przez uwzględnienie apelacji i zarządzenie wykreślenia z księgi wieczystej przedmiotowej hipoteki przymusowej kaucyjnej a także przez zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestnika postępowania kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zasadny jest zarzut naruszenia przepisów postępowania wymienionych w kasacji. Skarżący trafnie zarzucił, że wbrew ustaleniu Sądu Okręgowego w aktach sprawy znajduje się lista wierzytelności sporządzona w postępowaniu układowym. W liście tej pod poz. 121 ujęta jest przedmiotowa wierzytelność P. S., określona

nazwą prowadzonej przez niego działalności gospodarczej (Przedsiębiorstwo Obrotu Surowcami Wtórnymi Z.(...) w P.).

Zasadny jest również zarzut naruszenia prawa materialnego.

Zgodnie z art. 29 § 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. - Prawo o postępowaniu układowym (Dz. U. z 1934 r. Nr 93, poz. 836 ze zm.), mającym w sprawie zastosowanie z mocy art. 538 ust. 2 ustawy z dnia 28 lutego – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 60, poz. 535), po otwarciu postępowania układowego z wniosku dłużnika do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia co do układu albo umorzenia postępowania wierzyciel nie może uzyskać wpisu hipoteki przymusowej dla zabezpieczenia swoich roszczeń wobec dłużnika, choćby wniosek o wpis został złożony jeszcze przed otwarciem postępowania.

Tymczasem w niniejszej sprawie jeden z wierzycieli Przedsiębiorstwa Inżynierii i Hydrotechniki „T.(...)” S.A. w W., P. S., już po wszczęciu postępowania układowego (13 maj 2003 r.) z wniosku Przedsiębiorstwa Inżynierii i Hydrotechniki „T.(...)” uzyskał w dniu 17 czerwca 2003 r. wpis hipoteki przymusowej kaucyjnej w księdze wieczystej, w której wpisane było na rzecz Przedsiębiorstwa Inżynierii i Hydrotechniki „T.(...)” prawo użytkowania wieczystego i własność budynków. Postępowanie układowe zostało umorzone postanowieniem Sądu Rejonowego w W. z dnia 4 listopada 2003 r. Wynika z tego, że wpis przedmiotowej hipoteki dokonany został w okresie toczącego się postępowania układowego.

Dlatego Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia (art. 393¹³ § 1 k.p.c. oraz art. 98 § 1 i 108 § 1 k.p.c. w zw. z 13 § 2, art. 393¹⁹ i 391 k.p.c. w zw. z art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98).